

FIGYELŐ

A mai fiatal írónemzedék multja és jelene

A Jugoszlávia területén élő fiatal magyar írók az „öregék“ mellett mind nagyobb részt követelnek a maguk számára a munkából. Ez a nemzedék alig egynéhány éve fogott neki az ugartörésnek s ma már minden dicsekvés nélkül elmondhatja, hogy e munkájával annyira jutott, hogy már csak a magokat kell elvetnie a felszántott talajba.

Néhány évvel ezelőtt még senki sem gondolt volna arra, hogy négy-öt év múlva már egész hadsereg fiatal áll harci díszben, kibontott zászlókkal, hogy a kultúra szolgálatában megküzdjön a gazdasági válság okozta hátrányokkal és a felburjánzó közönnyel. Hogy ez a nemzedék mégis ilyen eredményeket tud felmutatni, az nem tisztán véletlen dolga. Verejtékes munka után sikerült az ifjakat egy táborba toborozni, hogy így összefogva még szebb és értékesebb diadalokat vívjanak ki.

1931-ben a szuboticiai gimnázium magyar tagozatán érettségizett ifjak sokszorosított alakban, mintegy negyven példányban emlékkönyvet adtak ki, amelyet Kis József vezetése alatt saját maguk írtak és sokszorosítottak. Az emlékkönyv, amelyből a csekély példányszám miatt csak az osztály tanulói kaphattak, csupán azt a célt akarta szolgálni, hogy az osztálytársak kinn a zajongó, forrongó életben sem feledkezzenek meg egymásról. Egyszerű szavakkal megírt életrajzok, halkszavú versek és elbeszélések voltak ebben a könyvben, kritikus szem-

mel nézve legnagyobb részük teljesen értéktelen. És mégis, legnagyobb részt ez az egyszerű kis könyv pattantotta ki a szikrát, amely később lángokba csapott és mind nagyobb szűz területeket ölelt át. Kis József ugyanis az emlékkönyv elkészítése után néhány társával együtt elhatározta, hogy sokszorosított alakban a negyvennégy osztálytárs emlékére havonta megjelenő folyóiratot ad ki. Így jelent meg 1931 őszén az ŐRTŰZ első primitív száma. Eleinte csak a volt osztálytársak írtak a folyóiratba, később azonban mind jobban kibővült az írók táborra. Az előfizetők száma is fokozatosan emelkedett. Különösen akkor vált észrevehetővé ez az emelkedés, amikor 1932 májusában a becskereki Magyar Közművelődési Egyesület segítségével az Őrtűz nyomtatott alakban jelent meg. Ebben az időben Kis Józsefen kívül Tóth Bagi István, Sebestyén Mátyás, Ujházy István, Meditator, Kovács Sz. Zoltán, Illés Sándor, H. Halász Dezső, Bencz Mihály stb. voltak a fejlődő folyóirat munkatársai. A folyóirat nyomdában való kiadása azonban anyagi ráfizetéssel járt, úgyhogy a negyedik, illetve az augusztusi számmal az Őrtűz beszüntette megjelenését.

Közben ugyanez év júliusában új magyar folyóirat látott napvilágot Szuboticán, Vajdaság címen. A havonként egyszer megjelenő világnézeti szemlét H. Halász Dezső szerkesztette Kis József segítségével. A lap főmunkatársai Atlasz János, Bárdos József, Hajdu Géza, Illés Sandor és Lakatos István

voltak. A harmadik szám után a lap „tovább“-ra változtatta a nevét.

Szeptemberben Zivatar címen Komáromi József szerkesztésében Novi Szádon új havonként megjelenő folyóirat indult meg, amely éppen ellentétes irányú volt a „tovább“-bal. A „tovább“ ugyanis a haladószellemű ifjúságot gyűjtötte maga köré és erősen a baloldal felé hajlott, míg a Zivatar inkább a konzervatív irányt képviselte. A szépen fejlődő „tovább“ azonban csak az ötödik számig jutott el, mert ekkor betiltották.

Novemberben sokszorosított alakban újra életrekelte az Örtüz, amely ebben az időben már komolyabb tanulmányokat és értekezéseket közölt, valamint irodalmi pályázatokat hirdetett az ifjak részére. A lap másodszori újjászületésénél igen sokan csatlakoztak az író táborához, így Dániel Gy. László, Várady Jenő, Dudás Kálmán, Laták István, Kolozsy Tibor, Sas György, Galambos János, Alföldi W. Géza, Thurzó Lajos, Oláh Béla, Csikós István és még sokan. Kis József óriási munkát végzett, hogy a 32 nagy oldalon megjelenő folyóiratot minden hónapban rendszeresen kihozhassa. Éjjelnappalt egyé tette a szerkesztésben, gépelésben és a sokszorosításban. Ezt a megerősítést nem is bírhatta sokáig, úgyhogy az Örtüz 1933 márciusában ismét beszüntette megjelenését. Így fiatal írógeneráció és az egész vajdasági kisebbségi fiatalság teljesen sajtóorgánum nélkül maradt, minthogy a Zivatar, szerkesztőjének önmagával történt meghasonlása folytán, már 1932 decemberében megszűnt.

A fiatalok ezután a napilapok hátsóoldalaiban próbálkoztak s a Naplóban, Reggeli Ujságban és a Jugoszláviai Magyar Ujságban adták le írásaikat. 1934 januárjában Kis ismét megpróbálkozott az Örtüz életrekelésével, de csak egy számot adott ki. Mégis eb-

ből a küzdelmes munkából született meg végre a Hid, amely Lévay Endre szerkesztése alatt ma már a jugoszláviai magyar fiatalság komoly sajtóorgánumát képezi s amely nívó tekintetében messze felülmúlja az eddig jugoszláviában megjelent magyar ifjúsági folyóiratokat.

Ezzel nagyjában el is mondtam a mai fiatal írónemzedék multját s most még csak a jelenről szólok néhány szót. A mai ifjú íróknak a Hid mellett tulajdonképpen még egy sajtóorgánumunk van. Magiszter ugyanis a Hétről-hétre köré gyűjtötte az ifjú írók nagy részét. Ez azonban nem történhet a Hid rovására, minthogy a két lap iránya és elvei teljesen eltérőek. Az egyik komoly és időszerű problémák, kal foglalkozó folyóirat, míg a másik az ujonnan divatbajlott magazin, így mind a kettőnek megvan a maga külön olvasótábora.

A Hétről-hétre mellett újabban a Kalangya szerkesztősége is komolyan kezd foglalkozni a fiatalokkal, de ebben a tekintetben kissé eltéveszti a helyes utat. A legutóbbi számban Vig Erzsébet két versét közölte. Ez a két vers olyan gyenge, hogy még napilapok hasábján sem tudná komolyan megállni a helyét, nemhogy egy komoly programmal dolgozó és ma már elismerten magas színvonalú folyóiratba beleillene.

A jugoszláviai magyar ifjúság elég erőt érez magában a küzdelemre és ezért teljes joggal megköveteli, hogy munkát és érvényesülési lehetőséget nyújtssanak neki, mert dolgozni akar, éppen úgy, sőt erősebben, jobban, mint az „öregek“.

Ez a mai fiatal nemzedék kérelme s ha ezt teljesítik, úgy a legszebb eredményekkel indulhat a jövő felé, hogy azt meghódítsa.

Kolozsy Tibor